

Stowarzyszenie Centrum Informacji Społecznej CIS
ul. Gałczyńskiego 3 Warszawa, tel. 22-828-12-95
www.bpo.warszawa.pl

„CO W TRAWIE PISZCZY?”

nr 3/2018

Czy rodzice mają obowiązek pomagać dorosłym dzieciom?

Wraz z ukończeniem osiemnastego roku życia stajemy się dorośli. To w teorii. W praktyce młodzi, ale już dorośli, Polacy coraz dłużej pozostają na utrzymaniu rodziców. W polskiej kulturze istnieje przyzwolenie na bardzo długie korzystanie z pomocy rodziny i późne usamodzielnianie się. Jedni więc mieszkają z rodzicami, inni są wspomagani finansowo. Niektórym babcia zastępuje nianię dla dzieci. Czy są pasożytami i żerują na swoich rodzicach, nie potrafiąc żyć na własny rachunek? A może rzeczywistość w Polsce jest właśnie taka, że młodzi dorośli nie są w stanie się utrzymać? Trudna sytuacja na rynku pracy, niepewność zatrudnienia i niskie zarobki powodują, że młodzi odwołują decyzję o wyprowadzeniu się z rodzinnego domu. Czy rodzice mają więc obowiązek pomagać dorosłym dzieciom? Czasem nawet ci pomagający mają w związku z tym mieszane uczucia. Często chcieliby już odpocząć, a może nawet skorzystać ze wsparcia dzieci.

Zacznijmy jednak od stosunków na linii rodzic – dorosłe dziecko.

Wymagają one od nas świadomości, że wszyscy się zmieniamy, że potrzebujemy coraz więcej przestrzeni. Niektórym rodzicom trudno zaakceptować tę sytuację.

WARTO WIEDZIEĆ!

UMOWA DOŻYWCIA

To umowa, w której właściciel nieruchomości zobowiązuje się przenieść jej własność na nabywcę, w zamian za co nabywca zobowiązuje się zapewnić dożywotnie utrzymanie zbywcy, ewentualnie osobie bliskiej zbywcy nieruchomości. Umowa

Najczęstsze błędy w relacji rodzic – dorosłe dziecko to często próba kontroli za pomocą finansowego wsparcia. Jest wam ciężko, pomożemy – mówią rodzice do młodego małżeństwa. Ale ta pomoc nie kończy się na jednorazowym zastrzyku gotówki, ale funkcjonuje na zasadzie „coś za coś”, „płacę i wymagam”. Czego? Sprawozdania z wydatków lub cotygodniowego zameldowania się na niedzielnym obiadku, możliwości komentowania i krytykowania życiowych wyborów i decyzji. Próba ciągłego kontrolowania życia dorosłego dziecka z naciskaniem na częsty kontakt, uczestnictwo w rodzinnych spotkaniach, wymuszaniu pewnych zachowań, nieustannym zgłaszaniu gotowości pomocy w rozwiązywaniu jego problemów, to częste „zamaskowane” troską i miłością zachowanie rodzica. Dorosłe dzieci traktowane są nieraz z lekceważeniem, obdzielane „dobrymi radami”, krytykowane za życiowe decyzje i sposób wychowania własnych dzieci.

A jakie są najczęstsze błędy dorosłych dzieci względem rodziców:

- Brak chęci uniezależnienia się, strach przed dorosłym życiem i odpowiedzialnością.. Coraz częściej młodzi nie chcą "dorosnąć", bo życie dziecka jest dużo wygodniejsze.
- Działanie odwrotne - odcinanie się od rodziców po to, żeby się wypróbować, żeby zapomnieć o żalach i krzywdach, uciec przed nimi. Ale uciec się nie da .
- Wtrącanie się, gdy owdowiały rodzic chce ponownie ułożyć sobie życie, często będące efektem błędnego przekonania, że utracą majątek, który należy się tylko im.
- Postawa „należy mi się”, czyli postawa typowo roszczeniowa. Obowiązkiem rodziców jest pomoc przy wnukach, wsparcie finansowe i pomaganie we wszystkich życiowych tarapatach w jakie się sami wstawiali. Często jest to wprost żerowanie na starszych, nieraz schorowanych rodzicach.

dożywocia skutkuje przeniesieniem własności nieruchomości, dlatego musi być zawarta w formie aktu notarialnego pod rygorem nieważności.

Zakres i rodzaj dożywotnich świadczeń strony ustalają w umowie.

Świadczenia, do których zobowiązany jest nabywca nieruchomości:

1. obowiązek traktowania dożywotnika jako domownika,
2. dostarczanie wyżywienia, ubrania, mieszkania, światła i opału,
3. zapewnienie odpowiedniej pomocy i pielęgnowanie w chorobie,
4. sprawi własnym kosztem pogrzeb odpowiadający miejscowym zwyczajom.

Funkcją dożywocia jest więc zaspokojenie potrzeb osobistych uprawnionego. Dożywocie ma zatem charakter alimentacyjny. Umowę dożywocia należy odróżnić od służebności mieszkania. Dożywocie jest pełniejszą formą zabezpieczenia.

Podstawa prawna: art. 908--916 Kodeks cywilny

SŁUŻEBNOŚĆ MIESZKANIA

Polega na możliwości zapewnienia uprawnionemu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych w określonym lokalu mieszkalnym i stanowi element prawa dożywocia. Służebność mieszkania to nic innego jak prawo do „zamieszkiwania”, a więc zajmowania oznaczonego pomieszczenia

Czy musimy pomagać naszym dorosłym dzieciom? Nie, nie musimy. Ale, możemy.

Więc - jeżeli nas na to stać - pomagajmy, tak jak często pomagali nam nasi rodzice. Tylko wcześniej, przed podjęciem zobowiązania finansowej pomocy swoim dzieciom czy wnukom, dogłębnie przeanalizujmy sytuację. Często bowiem trudna sytuacja ekonomiczna młodych jest efektem ich niegospodarności. Jeśli uregulujemy w takim przypadku zaciągnięte przez nich długi, istnieje duża szansa, że dzieci nie zmienią swoich złych nawyków finansowych, a nasze oszczędności przepadną.

Dobrym sposobem jest udzielenie rodzinnej pożyczki, która nie obarcza rodziców finansową odpowiedzialnością za wydatki dzieci, albo wsparcie w znalezieniu dobrej pracy lub opieka nad małymi dziećmi, dzięki której ich rodzice będą mogli podjąć pracę zawodową.

Dorośle dzieci proszą także swoich rodziców o branie kredytów lub pożyczek. Bierze je 11 proc. osób po pięćdziesiątce. Kupno własnego mieszkania uniemożliwia często młodym brak zdolności kredytowej, a niskie zarobki nie wystarczają, na wynajęcie lokalu. Mieszkanie z rodzicami jest dla wielu osób ogromnym wsparciem. Od kilku lat narasta zjawisko pożyczania na babcię lub dziadka Renciści i emeryci mają stałe dochody, więc dla banku są wiarygodni w przeciwieństwie do wnuczka bez zdolności kredytowej. Seniorzy dają wiarę młodszym członkom rodziny, że będą spłacać dług, a potem są bardzo zdziwieni, kiedy zgłasza się do nich komornik. Okazuje się, że z pomocy rodziców najczęściej korzystają osoby w przedziale wiekowym 20 - 30 lat. Ale na pomoc rodziców nierzadko liczą także 40-latki.

mieszkalnego dla schronienia, wypoczynku, snu, przyrządzania posiłków, dokonywania czynności higieny osobistej, zaspokajania potrzeb kulturalnych itp.

Nie ma tu natomiast obowiązku zapewnienia utrzymania, dostarczania wyżywienia, zapewnienia pomocy w chorobie.

Służebność mieszkania to wyłącznie bezpłatne dostarczenie mieszkania, bez pokrywania innych kosztów. Nieodpłatność wiąże się jedynie z brakiem konieczności opłacania czynszu na rzecz właściciela nieruchomości.

Podstawa prawna art. 301-302 Kodeks cywilny

DAROWIZNA

Przez umowę darowizny darczyńca zobowiązuje się do bezpłatnego świadczenia na rzecz obdarowanego kosztem swego majątku. Warto mieć na uwadze, że choć prawo określa darowiznę mianem umowy, w istocie jest to nieodpłatne przekazanie mieszkania, domu albo innej nieruchomości drugiej osobie.

Umowa darowizny powinna zostać zawarta w formie aktu notarialnego. To dobre rozwiązanie, ponieważ osoba obdarowana ma obowiązek zgłosić informację o nabyciu darowizny do właściwego urzędu skarbowego w ciągu sześciu miesięcy od chwili otrzymania darowizny – na przykład przekazania mieszkania lub otrzymania

Wiele młodych osób nie podejmuje stałej pracy, często studiuje na kolejnych wydziałach, a na ubrania, utrzymanie, drobne wydatki i wakacje rodzice przelewają im pieniądze na konto.

Dopóki rodzice to robią, czemu mają się spieszyć do pracy? Eksperci ostrzegają, że coraz więcej jest takich praktyk, szczególnie wśród osób pochodzących z zamożniejszych rodzin. Młody człowiek przyzwyczajony do określonego poziomu życia nie chce z niego zrezygnować i zwraca się

o uzupełnienie braków w portfelu do rodziców. Osoby wywodzące się z biedniejszych rodzin nie zawsze mogą prosić o pomoc swych rodziców, bo oni też ledwo wiążą koniec z końcem.

Gdzie leżą zatem granice pomagania dorosłym dzieciom? Co my jako rodzice powinniśmy robić?

Jak najbardziej wskazany jest tu zdrowy, racjonalny egoizm. Powinniśmy przede wszystkim zabezpieczyć swoją własną starość tak, aby nie stanowić w przyszłości obciążenia dla swoich dzieci. Zgromadzić majątek, zapewnić sobie dochody (np. emeryturę) pozwalające na samodzielne utrzymanie na choćby minimalnym poziomie. Jeżeli dziś oddamy nasze oszczędności dzieciom, za dwadzieścia lat będziemy do nich wyciągać rękę co miesiąc, żeby nie głodować, albo co gorsza zwalimy im się na głowę, bo nie będzie nas stać na utrzymanie własnego mieszkania.

Powinniśmy sfinansować (lub pomóc w sfinansowaniu) dzieciom nabywanie wykształcenia czy umiejętności pozwalających w późniejszym wieku na własne utrzymanie. Przekazać im dobre nawyki finansowe, w tym nauczyć oszczędzania. Ale także dokonać rozporządzeń na wypadek śmierci (w formie testamentu lub darowizn jeszcze za życia) w sposób całkowicie jasny, klarowny i niemożliwy do podważenia. Jeżeli tego nie uczynimy naszej rodzinie grozi niebezpieczeństwo destrukcyjnych

przelewu, jeśli darowizna ma charakter finansowy.

W przypadku aktu notarialnego obowiązek ten spada na notariusza. Ponadto, przekazując darowiznę, darczyńca może zawrzeć w umowie zapis dotyczący warunków koniecznych do spełnienia przez osobę obdarowaną, aby mogła ona otrzymać przedmiot darowizny.

Co ważne, darczyńca może odwołać darowiznę jeszcze niewykonaną, jeżeli po zawarciu umowy jej stan majątkowy uległ takiej zmianie, że wykonanie darowizny nie może nastąpić bez uszczerbku dla jego własnego utrzymania odpowiednio do jego usprawiedliwionych potrzeb albo bez uszczerbku dla ciężących na nim ustawowych obowiązków alimentacyjnych.

Podstawa prawna: art. 896 Kodeks cywilny.

Osoba przekazująca darowiznę może ją odwołać wtedy, gdy obdarowany dopuścił się względem niej rażącej niewdzięczności

Podstawa prawna: art. 898 Kodeks cywilny.

konfliktów o podział majątku.

Do naszego biura porad obywatelskich zgłaszają się osoby, które dały swoim nieodpowiedzialnym dorosłym dzieciom pełnomocnictwa do swoich kont, przepisały domy czy mieszkania, przekazały pieniądze na zakup lokalu z nadzieją wspólnego zamieszkania i opieki, czy spisały umowę służebności mieszkania.

Teraz mają poważne problemy, bo nawet najlepsze dzieci się zmieniają, czasem wpadają w nałóg, zwiążują się z nieodpowiednim partnerem lub wyjeżdżają daleko. A rodzicom, dziadkom pozostaje często egzekucja komornicza z emerytury, a czasem nawet eksmisja z własnego mieszkania .

Z danych Krajowego Rejestru Długów Biura Informacji Gospodarczej wynika, że długi polskich seniorów wynosiły w 2017 r. prawie 2,9 miliarda złotych. Powodem zadłużenia jest często, oprócz niewystarczających dochodów, zaciąganie zobowiązań na rzecz młodszych członków rodziny (seniorzy stanowią 18% wszystkich kredytobiorców). Biorąc te kredyty wierzą oni w obiecanie spłacanie rat. Z biegiem lat okazuje się często, że wnuki rat nie płacą, o czym seniorzy dowiadują się najczęściej dopiero od negocjatorów firm windykacyjnych.

Obok znajdziecie Państwo trochę więcej na temat możliwych rozwiązań prawnych, które pomagają uniknąć niektórych z wymienionych wyżej problemów.

Hanka Misiewicz

Gdzie nas znaleźć w Warszawie i jak zapisać się na poradę:

Biuro Porad Obywatelskich:

ul. Galczyńskiego 3, 00-362 Warszawa Zapisy na porady bezpośrednio osobiście w Biurze lub telefonicznie

nr tel. 22 828 12 9

w poniedziałki od godz. 10.00 we wtorki i środy od 8.00

w czwartki od 9.00

Porady bezpośrednie przy:

ul. Galczyńskiego 3 w Warszawie świadczone od poniedziałku do czwartku w godzinach pracy biura:

poniedziałki w godz. 10.00-18.00 wtorki, środy w godz. 8.00-16.00 czwartki w godz. 9.00-17.00.

Projekt współfinansowany ze środków:

ASOS 2014-2020

Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej